Оноре дьо Балзак

Оноре дьо Балзак	
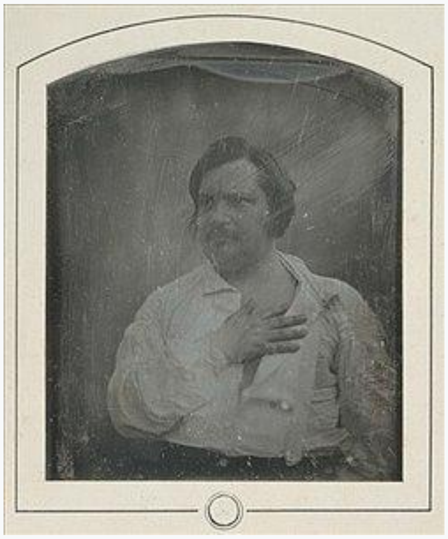 Портрет на Балзак от 1842 г.	
Роден	20 май 1799 г. Тур, Франция
Починал	18 август 1850 г. (51 г.) Париж, Франция
Професия	писател
Националност	Франция
Активен период	1829 – 1850
Жанр	роман, разказ, пиеса
Направление	литературен реализъм
Известни творби	поредицата романи „Човешка комедия“
Съпруга	Евелина Ханска

Подпис	
Уебсайт	Страница в IMDb
Оноре дьо Балзак в Общомедия	

Къщата на Балзак в Париж, превърната в един от 3-те литературни музеи на Париж

Оноре дьо Балзак (на френски: *Honoré de Balzac*) е френски писател.

Той е сред създателите на класическата форма на романа. Автор е на дълга поредица романи и разкази („Човешка комедия“ – *La Comédie humaine*), описващи тогавашното френско общество.

Биография

Оноре Балзак е най-голямото дете в семейството на Бернар Балзак, работил като секретар на министъра на флота, а по-късно и висш чиновник в правителството след Юлската революция, и Анн-Шарлот Саламбие – парижанка от буржоазно семейство. Първите години от живота си Балзак прекарва извън семейството, под грижите на дойка, което е било разпространена практика във Франция по онова време. Той е имал право да посещава родителите си само 2 – 3 пъти месечно; въпреки това майка му се е отнасяла към него с голяма студенина. На 8 години Балзак е изпратен във Вандомския интернат на ораторианците – тогава се ражда брат му Анри-Франсоа[1][2]. За Оноре пребиваването в интерната е било трудно, тъй като не е бил ученолюбив, което му е докарвало големи наказания от страна на учителите. Случвало се е да го заключват в тъмни малки стаи за наказания, където той е прекарвал по цели дни. На 13 години не успява да премине в следващия клас на интерната, поради ниския си успех, и се премества в лицея „Шарлеман“ в Париж. Като цяло детството на Балзак е по-скоро нерадостно и той най-вероятно е развил чувство на ненавист към майка си.

След реставрацията на Бурбоните през 1814 г. цялото семейство на Балзак се премества в Париж. Майка му е твърдо решена детето ѝ да завърши образованието си и затова лично се заема с обучението му за кратко. През 1816 г.[3] Оноре завършва училище и записва право в Сорбоната. Освен това посещава и лекциите на философско-психологическия факултет. След като завършва образованието си, започва да работи в канторатa на нотариус Виктор Пасе – не толкова заради уменията си на юрист, колкото заради близкото приятелство на Пасе със семейството на Балзак.

През 1819 г., когато семейството му поради финансови причини се премества в малкия град Вилпаризис, Балзак обявява, че иска да стане писател и наема една мансарда, където да осъществи намерението си.

Първото му произведение, трагедията „Кромуел“, отчайва цялото му семейство. До 1822 г. Балзак публикува няколко романа под различни псевдоними, но не е оценен като писател. Въпреки тези неуспехи той продължава да се занимава с литература, като пробва уменията си и в бизнеса. Балзак основава издателска компания, която няма успех. Тези дейности му донасят големи дългове, като до края на живота си Балзак остава длъжник на майка си, която финансира начинанието.

Творчество

След период на провали, на 29 години усилията на Балзак се увенчават с успех. През 1829 г. той публикува историческия роман „Шуани“, повлиян от стила на Уолтър Скот[4] Постепенно Балзак започва да си създава репутация на значим писател.

Друго важно произведение от този период е романът „Шагренова кожа“ (1831 г.), повлиян от идеите на Якоб Бьоме. В „Шагренова кожа“ главният герой си служи с магия, за да постигне успех. Този „философски“ роман донася на Балзак 5000 франка.

През 1833 г. у Балзак се заражда идеята да обедини по-старите си романи, така че те да представят облика на френското общество от Великата френска революция до края на Юлската монархия в поредица от книги. Този план довежда до създаването на незавършения цикъл „Човешка комедия“, като това заглавие е съотнесено към „Божествена комедия“ на Данте.

Бюст на Балзак от Огюст Роден (1892)

През 1835 г., пишейки един от най-добрите си романи – „Дядо Горио“, Балзак решава да включи в нови произведения, част от „Човешката комедия“, герои, участвали преди това в други романи. Така с течение на времето създава свят от около 2000 герои, които представят френската действителност след Революцията. Сред най-значимите му романи са „Сезар Бирото“, „Възход и падение на куртизанките“, „Йожени Гранде“, „Братовчедката Бет“.

За да осъществи проекта си, Балзак създава книга след книга. Работохолизмът му (често от 15 до 17 часа на ден) и безконтролната консумация на кафе стават легендарни.

Докато изпълнява творческите си планове, Балзак натрупва още дългове, извършвайки безнадеждни финансови операции. Веднъж той разработва план за отглеждане на ананаси в дома си, но след две години на неуспех е принуден да бяга от кредиторите си, скривайки самоличността си под името на икономката си.

Извънредната му жизненост и творческа сила не се ограничават с литературните му дейности. Балзак обича живота и удоволствията и въпреки големите дългове, поддържа луксозен начин на съществуване. До 1843 г. има постоянно различни любовници, като в повечето случаи успява да привлече в своя кръг жертвоготовни и щедри дами.

През 1832 година Балзак започва кореспонденция с украинската графиня Евелина Ханска, с която има дълга връзка, помрачавана от пречките, които Руската империя поставя пред брака им. Едва на 14 март 1850 г. те успяват да се оженят.[5]

Към 1844 г. постоянното напрежение и огромните количества кафе си казват думата и Балзак започва да страда от сериозни здравословни проблеми. Малко след сватбата си той умира. Погребан е в гробището Пер Лашез, като надгробното слово държи Виктор Юго.[6][7]

Балзак не е приет във Френската академия. Стилът му, в който лесно се долавя бързината, с която е писал, е считан по негово време за несериозен и лишен от форма. Въпреки това през 1845 г. е награден с ордена на Почетния легион.

Произведения

Сред най-известните романи на Балзак са:

- *La peau de chagrin* („Шагренова кожа“, 1831)
- *Eugènie Grandet* („Йожени Гранде“, 1833)
- *Le père Goriot* („Дядо Горио“, 1835)
- *Les illusions perdues* („Изгубени илюзии“ 1837 – 1843; в три тома)
- *La Cousine Bette* („Братовчедката Бет“, 1846)
- *Splendeurs et misères des courtisanes* („Величие и падение на куртизанките“, 1847)

Източници

1. Robb, 8.
2. Robb, 18.
3. André Maurois, 1965, p. 38
4. Романът често е категоризиран като исторически, но това не е точно – Балзак не пише с неутралността на историк, а е против шуанството.
5. Pritchett, 261 – 262.
6. Saintsbury, „Honoré de Balzac“, xxxv.
7. Saintsbury, EB, 301.